

відіграватимуть ключову роль у формуванні енергетичного ландшафту, сприяючи ефективності, безпеці та прозорості в усьому секторі.

Список використаних джерел

1. Чжен З., Се С., Дай Х., Чень Х., Ван Х. Огляд технології блокчейн: архітектура, консенсус і майбутні тенденції. У матеріалах 6-го Міжнародного конгресу IEEE з великих даних, BigData Congress, Гонолулу, Гаваїт, США, 25–30 червня 2017 р. С. 557–564.
2. Накамото С. Біткойн: однорангова електронна готівкова система. 2008. Доступно : <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> (дата доступу 12.12 2024).
3. Сабо Н. Формалізація та захист відносин у публічних мережах. *First Monday*. 1997. Vol. 2 . Р. 9.
4. Венкат Нараяна Рао Т., Ліхар П. П., Курні М., Саріта К. Блокчейн: Нова перспектива в кібертехнологіях. *Технології блокчейн для нових програм*. 2022. С. 33–66.
5. Караміцос І., Пападакі М. Розробка смарт-контракту на блокчейні: приклад використання нерухомості. *Ж. Інф. Secur.* 2018. Vol. 9. Р. 177–190.
6. Ялмарссон Ф. П., Хрейоарссон Г. К., Хамдака М., Hjalmtysson G. Система електронного голосування на основі блокчейну. У матеріалах 11-ї міжнародної конференції IEEE з хмарних обчислень (CLOUD), Сан-Франциско, Каліфорнія, США, 2–7 липня 2018 р. С. 983–986.
7. Ядав Н., Sarasvathi V. Венчурний краудфандинг за допомогою смарт-контрактів у Blockchain. У матеріалах 3-ї міжнародної конференції з інтелектуальних систем і винахідницьких технологій (ICSSIT), Тірунелвелі, Індія, 20–22 серпня 2020 р. С. 192–197.
8. Алі С. Захищене походження даних в Інтернеті речей, орієнтованому на хмару, через смарт-контракти блокчейну. У матеріалах IEEE SmartWorld, Ubiquitous Intelligence & Computing, Advanced & Trusted Computing, Scalable Computing & Communications, Cloud & Big Data Computing, Internet of People and Smart City Innovation (SmartWorld/SCALCOM/UIC/ATC/CBDCOM/IOP/SCI) , Гуанчжоу, Китай, 8–12 жовтня 2018 р.
9. Гріггс К. Н., Осіпова О., Колиос С. Р., Баккаріні А. Н., Хоусон Е. А., Наяджнех Т. Система охорони здоров'я Blockchain з використанням смарт-контрактів для безпечного автоматизованого віддаленого моніторингу пацієнтів. *J. Med. syst.* 2018. Vol. 42. Р. 1–7.

ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗІВ НА БАЗІ ТЕХНОЛОГІЙ БЛОКЧЕЙН

Старостенко Д. Ф.

аспірант кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Сучасна банківська система знаходиться на етапі трансформації під впливом фінансових інновацій, які пропонують вирішення ключових економічних викликів. Однією з найбільш перспективних технологій є блокчейн, що забезпечує децентралізований, захищений та прозорий обмін інформацією [1]. Такі технології вже трансформують фінансовий ринок України, полегшуючи міжбанківські та міжнародні платежі. Прикладом застосування технології блокчейн у системах міжбанківських переказів є "Прозора мережа" - перше в історії об'єднання українських банків, яке впроваджує миттєві платежі для українців та бізнесу на основі переказів між рахунками, що побудоване із використанням розподіленого реєстру (блокчейн), а саме Stellar. Це також технологічна платформа, яка інтегрує банківські мобільні додатки, дозволяючи клієнтам сплачувати за товари та послуги за допомогою QR-кодів чи платіжних посилань [3].

Проте подібні підходи також знаходять застосування у міжнародному контексті. Система RippleNet, яка використовує протокол XRP Ledger, забезпечує швидкі міжнародні перекази між фінансовими установами. Завдяки блокчейну, RippleNet скорочує витрати на транзакції та усуває затримки, характерні для традиційних SWIFT-переказів [4]. Наприклад, у порівнянні зі SWIFT, Ripple забезпечує транзакції за кілька секунд із мінімальною комісією, що економічно вигідно для банків та їхніх клієнтів. Інший прикладом є система PayPal Blockchain Technology, яка спрощує міжнародні платежі, інтегруючи блокчейн для обробки транзакцій мільйонами користувачів, знижуючи витрати на посередництво.

Оцінка економічних чинників використання фінансовими установами переказів на базі технології блокчейн спирається на кількісний і якісний аналіз. До кількісних методів належить аналіз витрат і вигод, який дозволяє оцінити економію на комісіях, зменшення витрат на фінансовий моніторинг і підвищення рентабельності. Регресійний аналіз допомагає визначити залежність між скороченням витрат і збільшенням прибутковості фінансових установ завдяки інтеграції до систем переказів на базі технології блокчейн.

Якісний аналіз зосереджений на кейсах практичного впровадження блокчейн-рішень у фінансових системах, таких як "Прозора мережа", RippleNet, PayPal. SWOT-аналіз дозволяє оцінити сильні сторони інновацій, потенційні ризики та перспективи розвитку. Крім того, анкетування клієнтів і співробітників банків забезпечує розуміння їхнього ставлення до нових технологій і потенційних бар'єрів при користуванні.

Серед основних чинників використання систем переказів на базі технології блокчейн можна виділити наступні: скорочення транзакційних витрат, оптимізація робочих процесів, покращення швидкості обслуговування, можливість масштабування.

Впровадження блокчейн технологій у системи переказів дозволяє фінансовим установам значно скоротити витрати на обслуговування транзакцій. Блокчейн усуває потребу в посередниках, зменшуючи залежність від міжнародних платіжних систем і пов'язаних із ними комісій. Завдяки автоматизації процесів фінансового моніторингу банки можуть оптимізувати свої операційні витрати та спрямувати ресурси на розвиток нових послуг.

Додатково блокчейн забезпечує швидке проведення переказів, що підвищує якість обслуговування клієнтів і стимулює їх лояльність. Для корпоративних клієнтів це означає пришвидшення обігу коштів, а для фізичних осіб — доступність фінансових послуг за нижчими тарифами. Зниження витрат у системі сприяє підвищенню рентабельності банків і їх конкурентоспроможності на ринку.

Прозорість транзакцій, забезпечена блокчейном, є ключовим фактором, що знижує ризики шахрайства та зловживань. Наприклад, система "Прозора мережа" унеможливує подвійне списання коштів та інших маніпуляцій, що покращує репутацію банків серед клієнтів і регулятора [3]. Автоматизований фінансовий моніторинг системи PayPal сприяє економії на дотриманні вимог AML/CFT, що є значним джерелом витрат для фінансових установ [2]. Крім цього, прозорість сприяє більшій відкритості в обліку та звітності, що дозволяє установам ефективніше взаємодіяти з регуляторними органами. У довгостроковій перспективі це зміцнює довіру до фінансової системи, сприяє її стабільності та залученню нових клієнтів.

Використання єдиної технологічної інфраструктури дозволяє інтегруватися у подібні системи різним установам та різноманітним платіжними платформам. Використання блокчейну сприяє створенню нових бізнес-моделей, орієнтованих на цифрові платформи та партнерства з фінтех-компаніями. Це відкриває нові можливості для зростання прибутків банків у цифровій економіці.

В Україні "Прозора мережа" вже довела свою ефективність у співпраці з такими банками як Акордбанк, МТБ, Радабанк та Асвіо. Ці фінансові установи змогли скоротити витрати на проведення транзакцій і оптимізувати свої процеси. Клієнти цих фінансових установ оцінили миттєве зарахування коштів, що є особливо важливим для бізнесу, який одразу отримує оплату,

створюючи додаткові можливості для розвитку. З огляду на те, що запуск системи відбувається у важливий для України час, коли країна очікує по різних оцінках отримати близько трильйона доларів на відновлення, використання технології блокчейн може надати уряду та донорам новий рівень аудиту в реальному часі [3].

Незважаючи на переваги, впровадження блокчейн-систем супроводжується викликами. Високі початкові витрати на інтеграцію технології та навчання персоналу можуть стримувати установи від інвестицій у подібні системи. Крім того, регуляторна невизначеність може створити ризики для фінансових установ, які інвестують у нові технології.

Ще одним викликом є необхідність стандартизації транзакцій та забезпечення сумісності між різними фінансовими системами. Для вирішення цих питань потрібна співпраця між банками, регуляторами та технологічними компаніями.

Впровадження блокчейн технологій у системи переказів може забезпечити економічні вигоди для фінансових установ, зокрема через зниження витрат, підвищення прозорості та швидкості операцій. Це створює умови для формування більш ефективної фінансової екосистеми, зокрема і в Україні. У майбутньому подальший розвиток блокчейн-технологій та інтеграція з іншими фінансовими платформами дозволять розширити функціональність подібних систем, що в свою чергу сприятиме залученню нових клієнтів і підвищенню конкурентоспроможності української фінансової системи на глобальному рівні.

Список використаних джерел

1. The History of Money & the Future of Bitcoin and the Cryptocurrency Economy. URL: <https://hackernoon.com/the-history-of-money-the-future-of-bitcoinand-the-cryptocurrency-economy-5cc25e808275> (дата звернення 27.11.2024).
2. What will PayPal's new stablecoin mean for crypto? URL: <https://fintechmagazine.com/articles/what-will-paypals-new-stablecoin-mean-for-crypto> (дата звернення 27.11.2024).
3. Банки запустили сервіс миттєвих платежів «Прозора Мережа»: що це означає для українців, бізнесу та держави? – forbes.ua. URL: <https://forbes.ua/money/banki-zapustili-servis-mittevikh-platezhiv-prozora-merezha-shcho-tse-oznachae-dlya-ukraintsiv-biznesu-ta-derzhavi-15102024-24158> (дата звернення 27.11.2024).
4. Модернізація електронної комерції за допомогою цифрових активів в умовах інформаційної економіки : монографія / М. А. Машенко, О. М. Кліменко та ін. Харків: Право, 2023. 258 с.

ОСОБЛИВОСТІ Е-КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ

Тебенко В. М.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Електронна комерція в Україні є одним із найбільш динамічних сегментів економіки. Швидке зростання технологій, зміни в поведінці споживачів і посилення глобалізації створюють нові можливості для розвитку цього сектору. Проте, поряд із досягненнями, галузь стикається з викликами, які впливають на її подальший розвиток.

Основними проблемами для розвитку електронної комерції в Україні залишаються кібербезпекові ризики, розповсюджені випадки шахрайства, низький рівень довіри споживачів до онлайн-магазинів, недостатньо розвинена інфраструктура та обмежена державна підтримка.